

foto: Joop van Hondt

HET WATERSNOODMUSEUM JAARVERSLAG

Verleden, heden, toekomst

2015

Door de kracht van het water beschadigde boerderij. (Voorne Putten)

Inhoudsopgave

• Voorwoord	pagina 5
• Herdenking	pagina 6
• Open dag	pagina 7
• Meerjarenbeleidsplan	pagina 8
• Oral History Dag	pagina 9
• Deltawerken Online	pagina 10
• Tour de France	pagina 11
• Promotiefilmpje	pagina 12
• 85.000ste bezoeker	pagina 13
• Lezingen 50 Grevelingendam	pagina 13
• DNA onderzoek	pagina 14
• Reünie opstelkinderen	pagina 15
• Broers Roosjeshof	pagina 15
• Week van ons Water	pagina 17
• Waterveiligheidscongres	pagina 17
• Tentoonstellingen	pagina 18
• Muziek	pagina 19
• Voorstelling	pagina 19
• Boekpresentatie Atlas Watersnood	pagina 20
• Doe-us!	pagina 20
• Geschenkwoningen Zuidzijde + schenking FidesWonen	pagina 21
• (kinder)activiteiten	pagina 21
• Feiten & Cijfers	pagina 22
• Beknopt Financieel Jaarverslag 2015	pagina 23

Watersnoodmuseum

Waken
over veiligheid

Voorwoord

Ook 2015 was een bijzonder jaar voor het Watersnoodmuseum. Ik was heel blij dat we het jaar konden afsluiten met 85.000 bezoekers; 4.000 meer dan het jaar ervoor. Dat lukt alleen door de geweldige inzet van onze ruim 130 vrijwilligers die het museum draaiende houden. Zij zijn de ware ambassadeurs van het museum!

Indrukwekkende bijeenkomsten waren zonder meer de Oral History Dag en de presentatie van de uitkomsten van het DNA-onderzoek bij onbekende slachtoffers van de ramp. Het was zonder meer uniek dat twee van hen door dit onderzoek hun identiteit terugkregen. Het herdenken en terugkijken, speelt nog steeds een belangrijke rol in het museum. Nooit mogen we vergeten wat zich in die verschrikkelijke rampnacht heeft afgespeeld.

We kijken echter ook vooruit. Het museum presenteerde zich samen met designer Gerard Jasperse op de Dutch Design Week te Eindhoven. Veel bezoekers waren onder de indruk, zo mocht ik ervaren, en beloofden zeker naar Ouwkerk te komen.

Ook hielden we een geslaagde driedaagse conferentie over wereldwijde waterveiligheid. Daar kwam weer duidelijk uit naar voren

dat overstromingen een steeds groter probleem vormen. Nederlandse adviesbureaus en aannemers spelen internationaal een grote rol in de advisering en de uitvoering van grote projecten.

Het jaar 2015 markeert met de realisering van ons meerjarenbeleidsplan 2015-2018 het begin van een nieuwe periode. Onze zelfopgelegde opdracht is om het museum toekomstbestendig te maken, ook in financieel opzicht. Belangrijk hierin is onze koers om de erkenning te krijgen als Nationaal Kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953.

Het Watersnoodmuseum, zo staat te lezen in het beleidsplan 'wil de plaats zijn waar deze worsteling van de mensheid met het water in beeld wordt gebracht en beleefd kan worden'. Het kenniscentrum zal een bijdrage kunnen leveren aan de bewustwording op het gebied van waterveiligheid. Het beleidsplan zet eveneens in op projecten die ook de jongere generatie aanspreken.

Ik hoop dat u met genoegen het jaarverslag zult lezen en ik ben altijd geïnteresseerd in uw reactie.

Siemco Louwse
directeur

Herdenking 1 februari 1953

Circa tweehonderd mensen trotseerden wind en regen om op 1 februari de watersnoodramp van 1953 te herdenken. Ter nagedachtenis aan alle slachtoffers van deze ramp werden bij het watersnoodmonument naast de caissons vier kransen gelegd.

Museumvoorzitter Karla Peijs legde, samen met museumvrijwilligers Aagje Legerstee en Piet Dalebout, een van de kransen. Burgemeester Gerard Rabelink hield een korte toespraak en kinderburgemeester Floris

Hoogenboom droeg een gedicht voor. Muzikanten van Oosterlands Fanfare zorgden voor de taptoe en de muzikale ondersteuning van het Wilhelmus, coupletten 1 en 6.

Het Watersnoodmuseum biedt traditiegetrouw na de herdenking een informeel samenzijn (en warm worden) aan. Dit jaar konden belangstellenden ook een verhaal in het Zeeuws over de watersnoodramp beluisteren. Peter Vleugel, bestuurslid van de Zeeuwse Dialect Vereniging, las het verhaal voor.

Aagje Legerstee (l) en Piet Dalebout leggen samen met bestuursvoorzitter Karla Peijs een krans.

Grote belangstelling voor open dag

Voor de derde keer organiseerde het Watersnoodmuseum een open dag op de eerste zaterdag na de herdenking van de watersnoodramp. De belangstelling is altijd groot, zo ook in 2015. Bijna tweeduizend mensen bezochten het museum dat gratis toegankelijk was.

Het Watersnoodmuseum betreft bij de jaarlijkse open dag zoveel mogelijk samenwerkingspartners. Zo konden kinderen in Caisson 4 samen met medewerkers van Waterschap Scheldestromen proefjes doen met het krekwater en knutselen met gips en schelpjes. Het Nationaal Park Oosterschelde had er een informatiestand en Rijkswaterstaatmedewerkers gaven informatie over de Deltaroute en alle dertien deltawerken.

Buitenwereld

In Caisson 1 waren de radiozendamateurs van de DRCO (Delta Radio Communicatie Ondersteuning) met hun zenders aanwezig. Met de speciaal voor deze dag aangevraagde zendfrequentie probeerden zij, net als destijds in 1953, contact te leggen met de 'buitenwereld'. Bezoekers konden vragen stellen en ook zelf, met hulp van de zendamateurs, iets de ether in sturen.

Streekproducten

Verder presenteerden de Vrienden van het Watersnoodmuseum zich. Leden van de Zeeuwse Dialect Vereniging waren aanwezig om verhalen over de ramp in het Zeeuws voor te lezen. De bezoekers konden tal van streekproducten proeven, onder meer van 'huisbakkerij' Ten Hove uit Nieuwerkerk. En Fanfare Oefening en Uitspanning uit Nieuwerkerk bracht muziek ten gehore die geënt was op hun concert uit 2013, bij de 60-jarige herdenking van de ramp.

Op weg naar een museum over watersnood en waterveiligheid

In mei presenteerde de directie tijdens drie ontbijtsessies het Meerjarenbeleidsplan 2015 – 2018 aan belangstellenden.

Deze toekomstvisie zet in op het universele thema van het Watersnoodmuseum. Watersnoden zijn van alle tijden en de kans erop is langs alle kusten reëel. Ook de strijd voor waterveiligheid wordt wereldwijd gevoerd. Het Watersnoodmuseum biedt ruimte voor contemplatie over wat zich in de regio heeft afgespeeld. Tegelijkertijd laat het op dynamische wijze de permanente actualiteit zien van de strijd tegen het water. En hoe water ook als vriend een innovatieve economische motor kan zijn.

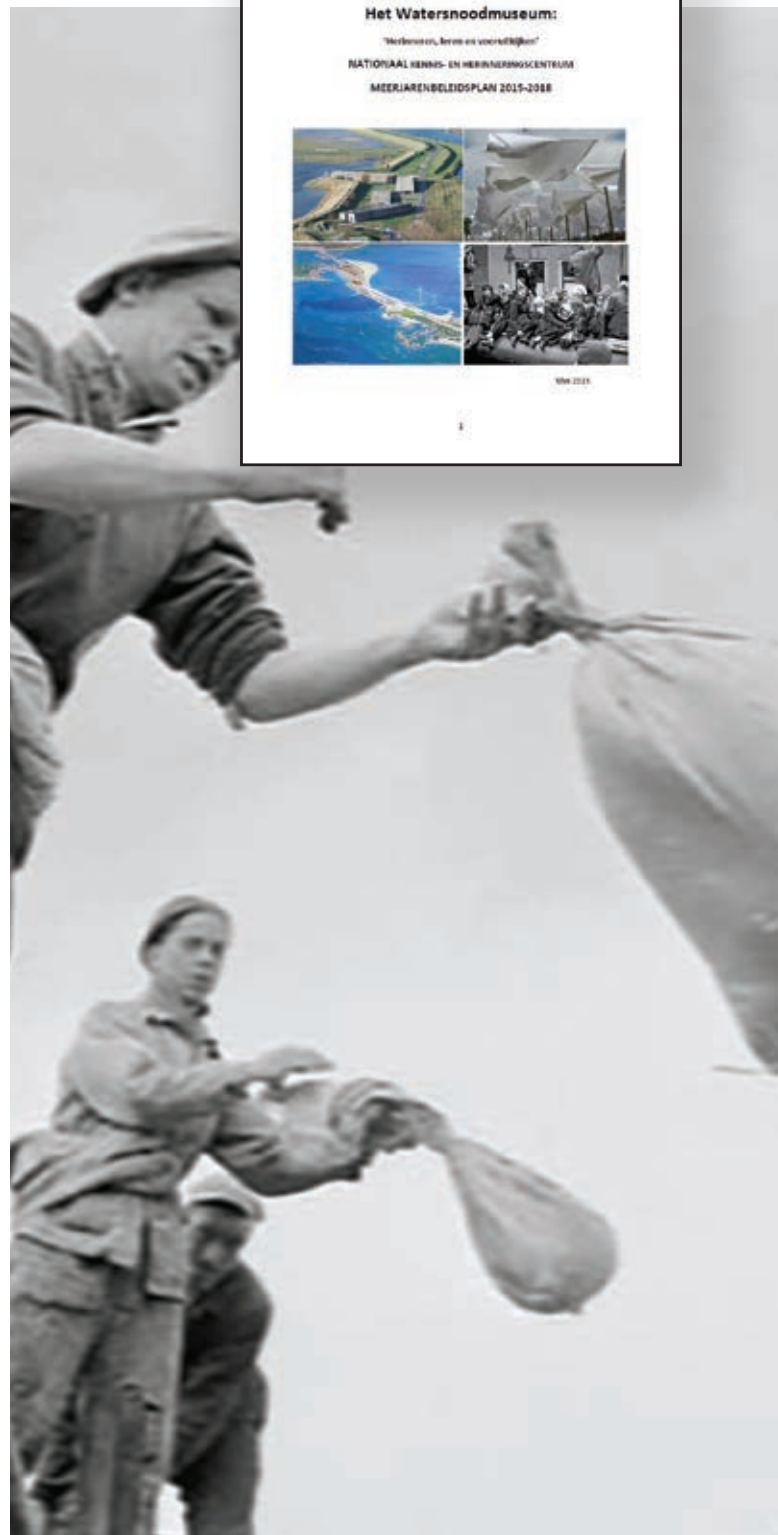
Samenwerking

Het museum heeft zich als missie gesteld zich continu te ontwikkelen en een groeiend aantal bezoekers te blijven trekken (100.000 in 2018). Kwaliteit is leidend. Het museum zet nadrukkelijk in op samenwerking met gerelateerde organisaties, bedrijven en (semi-)overheden. Met de plannen voor het Jeugdwatersnoodmuseum is er nadrukkelijk aandacht voor de jonge generaties. Het digitaal museum biedt nieuwe ontsluitingsmogelijkheden en daarmee verdieping voor geïnteresseerden over de wereld van alle beschikbare informatie, foto- en filmbeelden. Samenwerking met Deltawerken Online koppelt de Deltawerken aan de ramp en het museum.

Professionalisering

Het beleidsplan erkent de kwetsbaarheid die het museum heeft omdat het voornamelijk op (oudere) vrijwilligers draait. Een passend vrijwilligersbeleid is een vereiste. Het Watersnoodmuseum heeft de ambitie om Nationaal Kennis- en Herinneringscentrum Watersnood 1953 te worden – in januari 2016 door minister Schulz van Haegen toegekend. Dit brengt de noodzaak met zich mee over gerichte expertise op onder meer het gebied van watervraagstukken te kunnen beschikken. Verdere professionalisering door betaalde krachten is een vereiste.

Het meerjarenbeleidsplan is te downloaden van www.watersnoodmuseum.nl aan de linkerkant op de pagina Algemeen.

Oral History Dag

Een van de bijzondere hoekjes in het museum is de kijk- en luisterhoek van het Oral History Project '1953, Het Verhaal'. Museumbezoekers kunnen hier ooggetuigenverslagen horen van de ramp en de periode erna. De verhalen komen van slachtoffers, redders, hulpverleners en vrijwilligers bij de wederopbouw.

Het project beoogt de verhalen van de ooggetuigen te verzamelen nu zij het nog kunnen vertellen. Projectleider Jaap Schoof interviewt de ooggetuigen en cameraman Jan Oosterloo filmt tijdens het gesprek. Ook zijn er mensen die hun verhaal op schrift zetten. De database van het project omvat inmiddels ongeveer 350 interviews en meer dan 650 korte en langere uitgeschreven herinneringen.

Projectleider Jaap Schoof

Tien nieuwe verhalen

Sinds drie jaar organiseert het Watersnoodmuseum de zeer populaire Oral History Dag. Mensen uit heel Nederland komen naar het museum om nieuwe verhalen te horen en ervaringen uit te wisselen. Ook op 6 november 2015 was de belangstelling onverminderd groot; de dag lijkt een reünie te worden van mensen die op enigerlei wijze hebben meegewerkt aan het project. Jaap Schoof liet de deelnemers tien nieuwe verhalen horen die toegevoegd zijn aan het multimediale monument '1835+1' van Koert Davidse. Deze verhalen betreffen specifieke herinneringen aan een van de slachtoffers van de ramp; vaak verteld door een familielid, klas- of dorpsgenoot.

De iconische foto van Dolf Kruger

Opnieuw veel belangstelling voor de Oral History Dag

Bijzondere herinnering

Drie gasten werden voor het voetlicht gehaald. Martin Babeliowsky maakte als een van de eersten een verkenningsvlucht vanaf vliegbasis Gilze-Rijen over het getroffen gebied. Willem Scheringa sprong als jongeling het water in en zwom naar een ondergelopen huis in Nieuw-Vossemeer om twee peuters en hun ouders te redden van het dak. Blanche Blok-de Koster, ten slotte, vertelde over hoe zij op 2 februari met een bootje van de zolder uit haar huis in Rilland-Bath naar veiliger oorden werd vervoerd. De foto die fotograaf Dolf Kruger van haar moeder en haar maakte, werd een van de iconische foto's van de watersnoodramp.

Deltawerken online

De site Deltawerken Online is een van de grootste en meest complete websites over de Nederlandse Deltawerken. De eerste aanzet van de site begon rond 2003, bij de vijftigjarige herdenking van de Watersnoodramp.

Sindsdien hebben vrijwilligers, studenten en professionals de site gevuld met ruim 1400 pagina's aan informatie over de ramp, de Deltawerken en het Nederlandse watermanagement. Bezoekers vinden er informatie over meer dan tweeduizend onderwerpen, toegelicht met onder meer foto's, kaarten en animaties. De bezoekers kunnen kiezen voor informatie in het Engels, Duits, Frans en Spaans.

Samenwerking

In maart 2015 ondertekenden Karla Peijs en Job van de Sande, respectievelijk voorzitter van Stichting Nationaal Monument Watersnood 1953 en Stichting Deltawerken Online, een samenwerkingsovereenkomst.

De informatie en collectie van beide organisaties vullen elkaar goed aan. De samenwerking past bovendien uitstekend in de ambitie van het Watersnoodmuseum om tot het grootste digitale museum te komen. Behalve de informatie van Deltawerken Online gaat het digitale museum ook beeld-, geluids-, en achtergrondmateriaal uit de databank van het museum ontsluiten.

De overeenkomst is de eerste stap tot de geleidelijke overdracht van de website aan het Watersnoodmuseum.

Herkomst

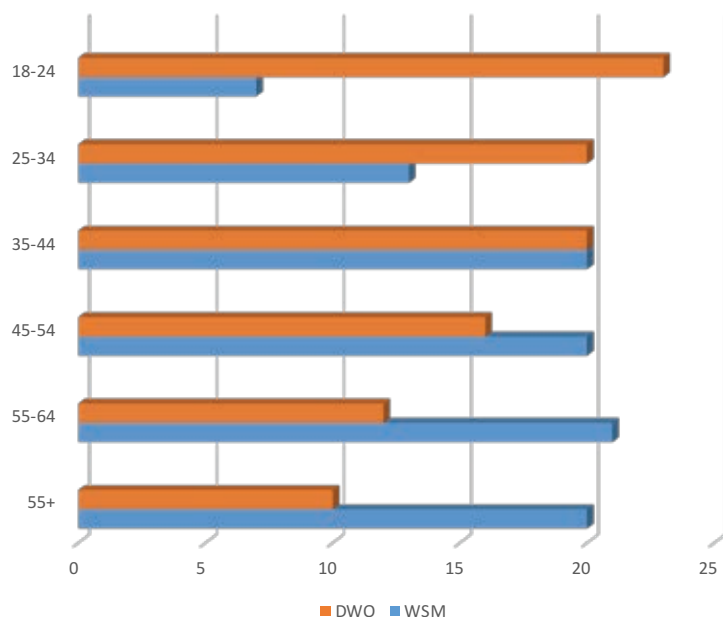
Beide sites trekken hun eigen bezoekers. Deltawerken Online tikte in 2015 225.000 bezoeken af, waarvan 185.000 uniek. Het Watersnoodmuseum wist er 105.000 te trekken (75.000 uniek). In beide gevallen voeren Nederlanders de top aan in hun online bezoeken. Namelijk ruim 82% voor het Watersnoodmuseum en bijna 50% voor Deltawerken Online. Ook de top 3 erna bestaat uit dezelfde landen, zij het in andere percentages: België, Duitsland en Verenigde Staten.

Karla Peijs en Job van de Sande

Leeftijd gebruikers

Bezoekers komen echter ook uit Frankrijk, Engeland, Canada, Mexico, Spanje, Colombia en Rusland om maar wat landen te noemen.

Deltawerken Online

Ook de top 3 erna bestaat uit dezelfde landen, zij het in andere percentages: België, Duitsland en Verenigde Staten.

Bezoekers komen echter ook uit Frankrijk, Engeland, Canada, Mexico, Spanje, Colombia en Rusland om maar wat landen te noemen.

Koppeling

Inmiddels is ook duidelijk dat in 2015 4.306 bezoekers van Deltawerken Online doorklikten naar de site van het Watersnoodmuseum. Tien procent van hen koos vervolgens voor de webshop.

Tour de France Zeeland

De finish van de tweede etappe van de Tour de France, 5 juli op de Oosterscheldekering, leidde tot aanzienlijk meer belangstelling voor de site van Deltawerken Online. Gewoonlijk bezoeken een kleine duizend mensen de site. Beelden van de wielrenners, die behalve over de Oosterscheldekering ook over de Brouwersdam en Haringvlietdam fietsten (alle onderdeel van de Deltawerken), zorgden voor vijf keer meer websitebezoeken dan gewoonlijk.

Promotiefilmpje YouTube

Het Watersnoodmuseum heeft een eigen YouTube-kanaal. Sinds juli staat hier ook het promotiefilmpje (zes minuten) van het museum op. Aan het woord komen onder meer directeur Siemco Louwerse, deltagcommissaris Wim Kuijken, professor Waterbouw TU Delft Bas Jonkman, Timothy M. Broas, VS-ambassadeur in Nederland en Pieter van Oord, CEO Van Oord Marine Ingenuity uit Rotterdam. Zij benadrukken allen vanuit hun eigen perspectief het

belang van het Watersnoodmuseum als mogelijk kennis- en herdenkingscentrum voor de watersnood van 1953.

Het filmpje is zowel met Engelse ondertiteling als in een compleet Nederlandse versie te bekijken.

Op het YouTube-kanaal zijn ook afspeellijsten te vinden rond de thema's Deltawerken, watersnoodramp 1953, Water en Nederland, Waterveiligheidscongres 2015 en Watersnoodmuseum en media.

Een scene uit de promotiefilm van het museum.

Maar liefst 85.000 bezoekers

Al op 16 november kon directeur Siemco Louwerse de eerstejaarsstudent Aquatische Ecotechnologie Bart de Witte als 80.000ste bezoeker verwelkomen. De Witte bezocht het Watersnoodmuseum als bezoeker van het Waterveiligheidscongres. 2015 sloot het museum af met maar liefst 85.000 bezoekers, een groei ten opzichte van 2014. Toen lag het aantal op 81.000 mensen.

Nog meer bezoekers dan in 2014.

Naast het aantal individuele bezoekers zorgde ook de groei van het aantal groepsboekingen (ruim 650) voor de goede resultaten. Toeristenorganisaties nemen steeds vaker het museum op in hun arrangementen. Ook bedrijven en organisaties gebruiken het museum als locatie voor conferenties, vergaderingen en bijeenkomsten.

Bart de Witte was in 2015 de 80.000ste bezoeker.

VastEiland

Vijftig jaar Grevelingendam

2015 was in zekere zin een bijzonder jaar voor Schouwen-Duiveland. Vijftig jaar eerder, op 1 april 1965 opende Jan van Aartsen, minister van Verkeer en Waterstaat, de nieuwe Grevelingendam. Acht maanden later was het koningin Juliana die de Zeelandbrug opende. Binnen één jaar raakte het eiland op twee manieren met het vasteland verbonden en verloor daarmee zijn status als eiland.

De Grevelingendam, die Schouwen-Duiveland verbindt met Goeree-Overflakkee, is onderdeel van de

Deltawerken. Voor het Watersnoodmuseum aanleiding om in mei vier lezingen te organiseren waar deze dam in centraal stond. De lezingen maakten deel uit van het initiatief VastEiland dat in 2015 aandacht besteedde aan het einde van het eiland Schouwen-Duiveland. Door het jaar heen organiseerden de acht musea van Schouwen-Duiveland elk op zijn eigen manier activiteiten rond het thema eiland – vasteland. De lezingen van het Watersnoodmuseum waren inhoudelijk heel divers, van dichters tot dammenbouwers.

De Zeelandbrug is overigens geen onderdeel van de Deltawerken, maar werd gebouwd op initiatief van de provincie Zeeland.

Tientallen gondels werden ingezet voor de realisatie van de Grevelingendam.

DNA onderzoek

Onbekende slachtoffers watersnoodramp

In 2014 en 2015 heeft het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) onderzoek gedaan naar naamloze slachtoffers van de watersnoodramp. Dit gebeurde in opdracht van het Landelijk Bureau Vermiste Personen.

Hiervoor werden eind 2013 in de gemeente Schouwen-Duiveland 29 onbekende slachtoffers opgegraven. In de gemeenten Goes en Reimerswaal betrof het elk één slachtoffer. In februari 2015 werd duidelijk dat er een eerste directe match was tussen een 77-jarige man en zijn moeder die als onbekend slachtoffer begraven lag in Yerseke.

Tweede match

In juni maakte het NFI bekend dat er ook voor de onbekende vrouw begraven onder het monument in Ouwkerk een match was. Dankzij het DNA van twee nichten werd duidelijk dat de vrouw hun tante Maartje Verhelst uit Nieuwerkerk is. Deze match in de tweede graad was alleen mogelijk omdat beide nichten hun DNA hadden afgestaan. Dat gaf het NFI de mogelijkheid om het DNA profiel op dertig punten te vergelijken in plaats van de standaard vijftien punten. Die standaard vergelijking zou te weinig informatie hebben opgeleverd.

Onduidelijk

Minder duidelijk te definiëren was de familieband tussen een nabestaande en een onbekend slachtoffer op Schouwen-Duiveland. De relatie is er, maar binnen

de familie zijn twee nagenoeg even oude vermissingen.

Het DNA profiel is niet sterk genoeg om uitsluitsel te kunnen geven wie van beide het onbekende slachtoffer is. Verder blijken twee slachtoffers in mannelijke lijn aan elkaar verwant te zijn. Er is echter geen match met nabestaanden. De lijst van vermisten van Schouwen-Duiveland vermeldt geen mannelijke verwanten. Dit betekent dat ook aan hen geen naam kan worden gegeven.

Burgemeester Rabelink toont een foto van Maartje Verhelst tijdens de bijeenkomst op 18 juni.

Oral History Dag

Met een bijeenkomst op 18 juni in het Watersnoodmuseum waar het NFI de laatste match toelichtte, is het project afgesloten. Tijdens het middagprogramma van de Oral History Dag in november sprak Marcel Schuring van de politie-eenheid Zeeland-West-Brabant over het project Onbekende Slachtoffers Watersnoodramp 1953. Carla van Dongen van het NFI vertelde over de werkwijze en de twee matches.

Rinus van den Hoek (l) met zijn naar Canada geëmigreerde broer Arie (m) op bezoek in het Watersnoodmuseum. Arie bracht deze keer zijn dochter en haar gezin mee.

Bijzondere bijeenkomst

Reünie van 'opstelkinderen'

Het Watersnoodmuseum was in april 2015 het ontmoetingspunt voor een gezelschap dat bestond uit voormalige kinderen uit de lage Polder Schouwen. Ruim zestig jaar eerder, op 1 februari 1954, schreven zij een opstel over hun ervaringen tijdens de ramp, een jaar eerder.

Tijdens de ramp waren deze kinderen geëvacueerd naar de hoger gelegen duingronden rond Renesse. Zo'n zestig jaar later interviewde Jaap Schoof voor het Oral History Project '1953, Het Verhaal' Huib Bouwman uit Serooskerke. Bouwman liet klassenfoto's uit 1954 zien en wist de namen van die kinderen nog. Ook vertelde hij dat zij, afhankelijk van hun leeftijd, een opstel hadden geschreven of een tekening hadden gemaakt.

Nu bezat het Watersnoodmuseum al kopieën van de opstellen van leerlingen uit de hoogste klassen van de lagere school. Die van de lagere klassen ontbraken echter. Dankzij bemiddeling van Bouwman

mocht het Watersnoodmuseum ook die opstellen en tekeningen ontvangen van Jaap Smallegange, destijds hoofd van de lagere school in Noordwelle.

En zo ontstond het idee om een reünie te organiseren van deze 'opstelkinderen'. Het enthousiasme was groot. Huib Bouwman kon de adressen van zeventig oud-leerlingen leveren. De adressen van twee van hen waren niet te achterhalen en dertien oud-leerlingen waren inmiddels overleden. Uiteindelijk meldden 54 'opstelkinderen' zich aan, 33 partners kwamen mee.

Een gezellige middag volgde. Jaap Schoof hield een inleiding over de ramp met nadruk op de doorbraak bij de Schelphoek die zoveel gevolgen had voor mens en dier in de Polder Schouwen. Ook het Oral History Project en de opstellen kwamen aan de orde.

Voor de deelnemers was vooral de vaak hernieuwde kennismaking een feestje. Mensen hadden elkaar meer dan vijftig jaar niet meer gezien en er was veel om over te spreken. Kortom, zonder meer een bijeenkomst die voor herhaling vatbaar is.

Reünie "opstelkinderen".

De gele canvas tas

In Caisson 1 is een grote, gele canvas tas te zien. Deze tas bevatte in 1953 een opgevouwen grote rubberboot. Met deze rubberboot, uitgeworpen door een vliegtuig, wisten Jaap en Philippina van den Hoek zich met hun twee zoontjes te redden tijdens de watersnoodramp. Hun boerderij Roosjeshof lag destijds in het overstroomde gebied tussen Kerkwerve en Zierikzee. Moeder Philippina nam bij vertrek de tas mee en stopte baby Arie van elf maanden erin. Zo bleef hij tijdens de tocht naar veiliger oorden droog en warm.

Dit alles vertelde Rinus van den Hoek uit Oosterland begin januari 2015 in het Watersnoodmuseum. Als oudere broer kan hij zich de redding door de rubberboot nog goed herinneren. Zijn broer Arie woont sinds jaar en dag in Canada en was met dochter, schoonzoon en kleinkinderen op bezoek. Rinus nam hen mee naar het museum om de canvas tas te laten zien en het verhaal nog eens te vertellen. Een bijzonder bezoekje.

Ernst en Bobbie waren te gast tijdens de Week van Ons Water

De Week van Ons Water

In de week van 12 oktober werd in Nederland voor het eerst de Week van Ons Water gehouden, een initiatief van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Doel is het publiek laten zien wat er allemaal komt kijken bij het nationale waterbeheer. Het thema van deze eerste keer was 'Waterveiligheid'.

De Zolder

Ook het Watersnoodmuseum sloot zich aan bij dit evenement. Er waren verschillende speciale activiteiten tijdens het afsluitende watermuseumweekeinde. Zo was er het educatieve project De Zolder.

Kinderen en volwassenen hadden een paar minuten om te bepalen wat ze mee zouden nemen naar zolder tijdens hun vlucht voor het water. In Caisson 4 verzorgden medewerkers van Waterschap Scheldestromen waterproefjes. Kinderen konden ook zelf aan de slag met het onderzoeken van water. Iets wat veel ouders ook heel interessant vonden. Daarnaast organiseerde het museum familierondleidingen en voor kinderen een speurtocht.

Ernst en Bobbie

Als dank voor de deelname aan het project mocht het museum een aantal basisschoolklassen

uitnodigen voor een speciaal optreden van Ernst en Bobbie. Dat werden de kinderen uit de groepen 4 en 5 van de Sint Willibrodusschool uit Zierikzee. Het populaire tweetal bood een speciaal programma aan, gericht op waterveiligheid. Heel toepasselijk speelden ze in op het project De Zolder.

Nederland Internationaal

Driedaags Waterveiligheidscongres

Onder het overkoepelende thema Internationaal organiseerde het Watersnoodmuseum in november voor de tweede keer het driedaagse Waterveiligheidscongres. Deelnemers waren, net als de eerste keer, studenten, professionals en geïnteresseerden.

Nederland staat internationaal op de kaart als waterland. Nederlandse ingenieurs werken vaak aan grote, uitdagende opdrachten in het buitenland. Dit werk aan bijzondere projecten in uiteenlopende gebieden en omstandigheden zorgt voor een verbreding van het blikveld en frisse ideeën. Toonaangevende

professionals spraken tijdens het congres over hun ervaringen in het buitenland en reflecteerden ze hoe hiervan weer geleerd kan worden in onze eigen unieke Delta.

Bijzonder boekje

Elke congresdag had zijn eigen onderwerp: preventie, beleid en 'emergency response', wat doen we wanneer het ondanks alle inspanningen toch mis gaat. Er waren lezingen en workshops die de deelnemers stimuleerden zelf met de materie aan de slag te gaan. 150 eerstejaars studenten van de Delta Academy uit Vlissingen woonden alle congresdagen bij. Alle presentaties zijn terug te

vinden in een bijzonder boekje met tekeningen van illustrator Raimond van Soest. Dit is samengesteld in samenwerking met het Centrum voor Beeldende Kunst (CBK) uit Middelburg.

Tentoonstellingen

Ook in 2015 organiseerde het Watersnoodmuseum geregeld tentoonstellingen. De onderwerpen en exposities waren divers. Zo was er in het voorjaar een expositie in de Deense geschenkwoning in het museum rond de toenmalige kijk op de Watersnoodramp op Goeree-Overflakkee. Inspiratiebron was het herdenkingsboek 'Gebroken Dijken, Goeree-Overflakkee en de ramp van 1 februari 1953', aangevuld met grafiek en foto's. Deze tentoonstelling was een samenwerkingsverband met de provincie Zuid-Holland en Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee.

Carla van Wersch

Enkele weken later, op 27 maart, opende de tentoonstelling van beeldhouwer Carla van Wersch uit Zierikzee. Hoewel geen Zeeuwse van geboorte,

voelt zij zich verbonden met water, het Zeeuwse land, de gebeurtenissen van de ramp en het verdriet en de worsteling om er weer bovenop te komen. Tot september waren er twintig beelden in hardsteen en marmer te zien; grotendeels in Caisson 3, maar ook op een aantal andere passende plaatsen, waaronder bij de namenlijst in Caisson 2.

Der Tod und vier Mädchen

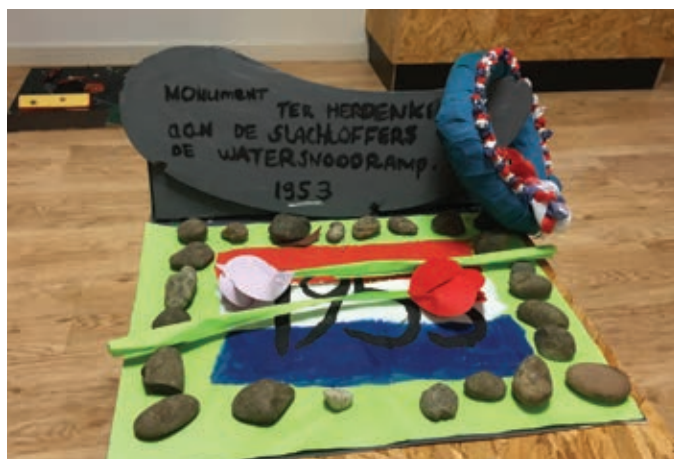
Het Syrène Saxofoonkwartet, bestaande uit vier saxofonistes, stelde een muzikaal programma samen rond het thema van vergankelijkheid. Schuberts meesterwerk 'Der Tod und das Mädchen' was voor hen de inspiratiebron. Voor hun landelijke tournee

Jaap Hartman (l) opende zelf zijn tentoonstelling.

Jaap Hartman

In Caisson 3 exposeerde Jaap Hartman vanaf 10 juli drie maanden. Ook Hartman is beeldhouwer. Hij maakte voor deze expositie speciaal een collectie bronzen beelden die aansloten bij de watersnoodramp, het Zeeuwse leven en de caissons.

Calvijn College

Niet alleen gearriveerde kunstenaars krijgen de ruimte, ook leerlingen van het Calvijn College uit Tholen exposeerden. Vanaf begin oktober tot het eind van het jaar waren hun kunstwerken te zien in de geschenkwoning in Caisson 3. Hun inspiratiebron was de informatie die zij tijdens een projectweek hadden gekregen over de watersnoodramp.

Design on Disaster

Kunstenaar Gerard Jasperse exposeerde onder de titel Design on Disaster een serie producten die hij ontwierp op basis van het verhaal van de watersnoodramp. Zij geven een visie op de toekomst en leggen op creatieve wijze een link tussen rampen en bewustwording. Jasperse, van oorsprong Zeeuws, paste verschillende technieken, patronen en materialen toe. In zijn ontwerpen legt hij altijd de relatie met geschiedenis en cultuur.

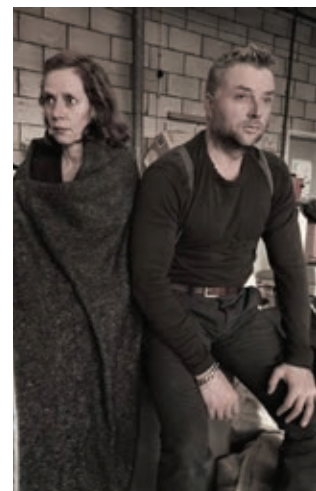
Een deel van de tentoonstelling was van 17 tot en met 25 oktober te zien tijdens de Dutch Design Week in het Klokgebouw in Eindhoven. In combinatie met het werk van Jasperse was in Eindhoven ook een selectie van bijzondere objecten uit de eigen museumcollectie te zien.

Reprise Stormkracht

De theatrale vertelling over de stormnacht van 1953 is in de kerstvakantie opnieuw opgevoerd. De acteurs van Theatergroep De Drang speelden ook in 2013 de voorstelling diverse malen in het Watersnoodmuseum. De reacties waren heel positief, vandaar de reprise die uit vier opvoeringen bestaat. Stormkracht gaat over Jan, een eenvoudige boerenjongen, en Sara, een meisje dat dolgraag naar Parijs wil. Ook Gilles, zoon van de wethouder, vindt Sara leuk. Terwijl het water stijgt, gaan ze naar een

feest in het raadhuis. Het verhaal heeft een serieuze ondertoon, gelardeerd met humor. De voorstelling is gericht op de jeugd, hun ouders weten het verhaal ook te waarderen.

Scaldis Kamermuziek Festival steekt over

Het Zeeuws-Vlaamse Scaldis Kamermuziek Festival gaf in 2015 ook twee concerten boven de Westerschelde. Op 7 mei was het Watersnoodmuseum gastheer voor het Mirovia Quartet, altviolist Daniël Palmizio, pianist Nicolas van Poucke en The Busch Ensemble. Zij speelden werken van Claude Debussy en Franz Schubert. De artistieke leiding van het festival, dat zijn tweede editie beleefde, is in handen van violist Mathieu van Bellen. De van oorsprong Zeeuws-Vlaamse Van Bellen wil met het kamermuziekfestival iets

terugdoen voor zijn geboortestreek en mensen in aanraking brengen met klassieke (kamer)muziek. Niet veel later won Van Bellen de GrachtenfestivalPrijz 2015. Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan een veelbelovende jonge musicus (of ensemble) die het afgelopen jaar opviel door uitzonderlijk talent en een moderne visie op klassieke muziek.

zocht het kwartet naar bijzondere locaties die te maken hebben met (on) eindigheid. Het resultaat was een audiovisueel concert, bestaande uit een samensmelting van muziek, omgeving en de fotografie van Heide de Gier.

Op 6 april was het Watersnoodmuseum hun concertpodium.

Atlas van de Watersnood 1953

De 'Atlas van de Watersnood 1953 – Waar de dijken braken' brengt als eerste de 96 stroomgaten, ontstaan nadat de dijken braken, in kaart. Het laatste stroomgat, waar nu het Watersnoodmuseum ligt, werd pas in de nacht van 6 op 7 november gedicht. Auteur Koos Hage stuitte bij zijn onderzoek op bijzondere, direct na de ramp gemaakte luchtfoto's. Deze zijn niet eerder gepubliceerd.

De atlas, uitgegeven door THOTH in Bussum, plaatst de ramp in het perspectief van het ontstaan van

Nederland en de strijd tegen het water. Het boek bevat ook interviews met ooggetuigen, in de jaren tachtig afgenomen door journalist Kees Slager. Er was grote belangstelling voor de presentatie, op 27 november, van de atlas in het Watersnoodmuseum. Atlas van de Watersnood 1953 is in de museumwinkel en de webshop verkrijgbaar.

Auteur Koos Hage

Musea en scholieren

Doe-us!

De Vereniging Musea Schouwen-Duiveland organiseerde eind september het educatieve project Doe-us! voor scholieren van de groepen 7 en 8. De ruim 700 leerlingen maakten tijdens de projectweek kennis met enkele van de acht musea op Schouwen-Duiveland. Na de rondleiding of speurtocht kregen ze doe-opdrachten die ze in de klas konden uitvoeren.

Het thema was het landschap in het verleden, heden en toekomst. Elk museum besteedde hier op een eigen manier aandacht aan. De watersnoodramp heeft een enorme invloed gehad op het landschap. Bij het Watersnoodmuseum leerden de meer dan

200 leerlingen die ons bezochten hoe de inrichting van het landschap veranderde na de ramp. Als doe-opdracht mochten zij een eigen rampmonument ontwerpen. Ook konden ze in het klein rietmatten vlechten. In 1953 zijn onder meer de caissons van het museum op grote rietmatten afgezonken.

Schenking na renovatie geschenkwoningen

Na de watersnoodramp schonk de Zweedse overheid elf woningen aan het buurtschap Zuidzijde op Goeree-Overflakkee, bij Den Bommel. Negen daarvan zijn in het bezit van wooncorporatie FidesWonen. FidesWonen heeft deze houten woningen voorzien van een nieuwe buitenschil. Daarmee zijn ze weer klaar voor nog eens 25 jaar.

Naar aanleiding van de renovatie van de geschenkwoningen doneerde FidesWonen duizend euro aan het Watersnoodmuseum. Ook kreeg het museum een fotopaneel over het bijzondere renovatieproject van de geschenkwoningen. De foto's zijn te zien in Caisson 3 tegenover de Deense geschenkwoning.

Kinderactiviteiten

Ook in 2015 was er grote belangstelling voor de kinderrondleidingen. Het Watersnoodmuseum organiseert deze in de verschillende vakantieperiodes. Een gids vertelt over de watersnood en helpt kinderen bij de speurtocht. Het museum beschikt over verschillende speurtochten, afgestemd op leeftijden en ook in het Engels, Duits en Frans.

Workshops Marlies Verda

Rond thema's van het Watersnoodmuseum kunnen kinderen in de schoolvakanties kunstwerkjes maken. Kunstenaar Marlies Verda uit Den Bommel stimuleert hen tijdens de workshops creatief aan de slag te gaan met papier, karton, verf en foto's.

Facts en figures 2015

totaal aantal bezoeken: 85.000
 vrijwilligers: 130
 betaalde staf: 8 parttimers, in totaal 5,2 fte

Bestuur

Karla Peijs	voorzitter
Han Looten	vicevoorzitter
Ton Brandenburg	secretaris
Joop Roes	penningmeester
Rein van der Kluit	bestuurslid
Eva Kuit	bestuurslid
Job van de Sande	bestuurslid

Giften, donaties en projectsubsidies:

2015 € 82.771,-

Bijzondere boekingen

Na de Engelse en Amerikaanse toeristen hebben nu ook de Spaanse toeristen via een excursieprogramma het Watersnoodmuseum ontdekt. In 2015 mocht het museum verschillende groepen ontvangen. Inmiddels is de brochure over het Watersnoodmuseum in het Spaans vertaald.

Stichting Vrienden van het Watersnoodmuseum

Het Watersnoodmuseum heeft een vriendenstichting die het museum op verschillende manieren ondersteunt. De Stichting Vrienden organiseert voor de donateurs onder meer de jaarlijkse Vriendendag in het museum.

Deze stichting functioneert geheel zelfstandig. Informatie is te verkrijgen bij de secretaris Dim Mooijaart, mail naar vrienden@watersnoodmuseum.nl.

Beknopt financieel jaarverslag 2015

Stichting Nationaal Monument Watersnood 1953

Staat van baten en lasten	werkelijk 2015	begroting 2015	werkelijk 2014
OMZET	€	€	€
Baten	844.661	765.894	732.367
Directe kosten	177.383	98.600	148.237
	667.278	667.294	584.130
NIET TOEGEREKENDE KOSTEN			
Personeelskosten	370.060	340.000	297.207
Huisvestingskosten	88.787	72.320	76.896
Inventariskosten	26.214	30.000	27.433
Voorlichting en verkoopkosten	48.117	80.000	67.520
Algemene en kantoorkosten	49.194	52.500	50.539
Tentoonstellingsbudget/activiteiten	19.640	25.000	2.350
Budget Digitaal museum	10.886	25.000	-
Afschrijvingskosten	5.356	3.000	3.037
	618.255	627.820	524.985
Resultaat voor financiële baten en lasten	49.022	39.474	59.144
Rentebaten en soortgelijke baten	1.866	2.000	4.050
Rentelaste en soortgelijke lasten	2.358	2.000	2.173
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	48.531	39.474	61.021

Weg van de Buitenlandse Pers 5
4305 RJ Ouwerkerk
Tel: 0111 - 644 382
E-mail: info@watersnoodmuseum.nl
www.watersnoodmuseum.nl

Colofon

Uitgave: Watersnoodmuseum
Teksten: Heuff Schrijft
Eindredactie:
Siemco Louwerse en Lianne Kooiman
Vormgeving:
Impulz.nu, Paul Golembiewski
Fotografie: Archief Watersnoodmuseum